

СЕКЦІЯ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.22

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-92-6>**ОСОБЛИВОСТІ МЕДИЧНОГО СТАЖУВАННЯ
ТА КЛІНІЧНОЇ РОТАЦІЇ В КИТАЇ**

Дудіна Оксана Валеріївна,
кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри мовних та гуманітарних дисциплін № 2
Донецький національний медичний університет
rexiff@ukr.net
orcid.org/0000-0003-0405-5837

Мета. У статті охарактеризовано особливості медичного стажування та клінічної ротації майбутніх фахівців медичної галузі в Китаї під час їх навчання в закладах вищої освіти. Дослідженням виявлено, що КНР адаптувала до власних реалій досвід передових країн світу – США, Великобританії та Німеччини – з підготовки студентів-медиків до практичної діяльності на етапі стажування. **Результати.** Встановлено, що в університетах КНР здобуття ступеня бакалавра та магістра в галузі медицини триває 6 років, з яких один рік виділяється для стажування. Медичне стажування є завершальним етапом у підготовці фахівців у галузі медицини в Китаї. Завдяки йому майбутній лікар підтверджує свій рівень володіння професійними компетентностями. Медичні заклади в КНР оснащені найкращим сучасним обладнанням, необхідним для проходження студентами їхньої медичної практики. Кваліфіковані та досвідчені лікарі згідно із програмою стажування визначають час ротації інтернів у всіх відділеннях лікарні, здійснюють консультування і допомагають оволодівати практичними навичками. Аналіз науково-педагогічної літератури показав, що під час клінічної ротації студенти в Китаї мають можливість здобути знання, вміння та навички шляхом виконання спеціально визначених у кожній медичній галузі клінічних заходів під наглядом висококваліфікованих та досвідчених лікарів. У статті визначено, що клінічні ротації китайських студентів протягом стажування залежать від структури лікарні та наявності персоналу в кожному відділенні. **Висновки.** Дослідження особливостей китайського медичного стажування показало, що студент-медик здійснює ротацію в різних відділеннях, таких як внутрішня медицина, загальна хірургія, гінекологія та акушерство, педіатрія, офтальмологія, анестезія, ортопедія, дерматологія тощо, але до закінчення медичної практики студент має обрати спеціальність для отримання значного досвіду з таких напрямків, як медицина катастроф (disaster medicine), терапія серцевої недостатності, кардіохірургія, серцево-судинна медицина, імплантація зубів та протезування, мінімально інвазивна хірургія жовчнокам'яної хвороби, комплексне онкологічне лікування, лікування судин головного мозку, аноректальна хірургія та черепно-мозкові операції пухлин, де він може приділити більше часу. Встановлено, що після завершення ротацій інтерни в Китаї складають іспити, які включають практичні, усні та письмові роботи, для оцінювання рівня клінічних навичок, набутих впродовж періоду стажування.

Ключові слова: медична освіта, підготовка фахівців медичної галузі, стажування, клінічна ротація, досвід Китаю.

PECULIARITIES OF MEDICAL INTERNSHIP AND CLINICAL ROTATION IN CHINA

Dudina Oksana Valeriivna,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Lecturer at the Department of Languages and Humanities № 2
Donetsk National Medical University
rexiff@ukr.net
orcid.org/0000-0003-0405-5837

The article describes the features of medical internship and clinical rotation of future medical professionals in China during their studies in higher education. It was found that China has adapted to its own realities the experience of advanced countries, such as the United States, Great Britain and Germany in preparing medical students for practical activities during the internship. It is established that in Chinese universities obtaining a bachelor's and master's degree in medicine lasts 6 years, of which one year is allocated for an internship. The medical

internship is the final stage in the training of medical professionals in China. Due to the internship, a future doctor confirms his level of professional competence. Medical facilities in China are equipped with the best modern equipment necessary for students to undergo their medical practice. Qualified and experienced doctors, according to the internship program, determine the time of rotation of interns in all departments of the hospital, provide counseling and help to master practical skills. An analysis of the scientific and pedagogical literature has shown that during the clinical rotation, students in China have the opportunity to acquire knowledge, skills and abilities by performing specially defined in each medical field clinical activities under the supervision of highly qualified and experienced doctors. The article states that the clinical rotations of Chinese students during their internship depend on the structure of the hospital and the availability of staff in each department. A study of the characteristics of Chinese medical internships showed that a medical student rotates in different departments, such as internal medicine, general surgery, gynecology and obstetrics, pediatrics, ophthalmology, anesthesia, orthopedics, dermatology, etc., but before completing medical practice a student must choose the specialty for gaining significant experience in such areas as disaster medicine, heart failure therapy, cardiac surgery, cardiovascular medicine, dental implants and prosthetics, minimal invasive gallstone surgery, comprehensive oncology treatment, comprehensive oncology treatment, anorectal surgery and cranial tumor surgery, where he can spend more time. It is established that after the completion of rotations, interns in China take exams, which include practical, oral and written work, to assess the level of clinical skills acquired during the internship.

Key words: *medical education, training of medical professionals, medical internship, clinical rotation, Chinese experience.*

Вступ

Медична галузь є найбільш стабільною та конкурентною галуззю на сучасному ринку праці, який постійно змінюється. Підготовка високопрофесійних компетентних лікарів є важливим завданням кожної країни. Медичні університети Китаю займають передові місця в рейтингах кращих університетів світу. Деякі з них визнані ВООЗ та включені до Світового довідника медичних шкіл (World Directory of Medical Schools) завдяки стипендіям, що надаються студентам та висококваліфікованому викладацькому персоналу. Китай привернув увагу світової медицини завдяки швидкому реагуванню на лікування Covid-19, масовому розгортанню медичних закладів, залученню великої кількості медичних працівників, що дозволило локалізувати розповсюдження пандемії в країні. Багато студентів випускних курсів були задіяні в роботі національних лікарень, а згодом направлялися в інші країни світу для надання допомоги в боротьбі з коронавірусом, проходячи стажування і здобуваючи новий досвід. Для студентів-медиків етап проходження медичної практики та стажування є важливим та актуальним для майбутньої успішної професійної діяльності. Проходження медичного стажування для студента є відповідальною частиною його навчання, оскільки він має професійно виконувати різні завдання, більшість з яких – надання допомоги лікареві у проведенні процедур в операційній залі та інших відділеннях лікарні чи клініки. Вивчення особливостей медичного стажування та клінічних ротацій в КНР викликає особливий інтерес для вдосконалення такої діяльності у вітчизняній системі вищої медичної освіти.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми

Аналіз науково-педагогічної літератури з питань стану та розвитку вищої медичної освіти у Китаї показав, що не було здійснено системного дослідження питання підготовки медичних фахівців у китайських університетах. Вивчення досвіду підготовки студентів-інтернів у Китаї є доцільним для створення та розробки практичних підходів до організації підготовки фахівців у галузі медицини у вітчизняній інтернатурі. Дослідженню питань медичного стажування та клінічної ротації в Китаї присвячені праці багатьох китайських дослідників (С. Сан, Дж. Цзоу, Л. Чжао, К. Ванг, Ю. Хе, В. Цянь, Л. Ши, К. Чжан, Дж. Хуан тощо).

2. Методологія та методи

Мета дослідження полягає у визначенні та обґрунтуванні особливостей підготовки студентів на етапі медичного стажування в Китаї. У дослідженні особливостей медичного стажування китайських студентів та клінічної ротації застосовано такі методи, як *аналіз і узагальнення*. *Контент-аналіз* використовувався для визначення стану розробленості досліджуваної проблеми в педагогічних, науково-методичних працях вітчизняних і зарубіжних науковців, стратегічних і нормативних документах, інформаційних джерелах. Також автором було використано *порівняння та систематизацію* для визначення та обґрунтування особливостей у медичній підготовці фахівців у галузі медицини на етапі стажування в КНР.

3. Результати та дискусії

Медичне стажування в Китаї, як і в інших різних країнах, таких як США, Великобританія, Німеччині, зазвичай є завершальним етапом у підготовці фахівців медичної галузі. Студент, який проходить

стажування, є медичним стажером (medical intern); цей термін використовується для опису професійної діяльності лікаря на стадії навчання, який пройшов необхідну підготовку в медичному ЗВО, але ще не має повної ліцензії на медичну практику без нагляду. Клінічні ротації протягом цього періоду для китайських студентів залежать від структури лікарні та наявності персоналу в кожному відділенні.

В університетах Китаю здобуття ступеня бакалавра та магістра в галузі медицини триває 6 років, включаючи один рік стажування. Після закінчення програми стажування студент-випускник здобуває ступінь медика.

У Китаї існують спеціальні проекти для іноземних студентів, які пропонують медичне стажування в китайських лікарнях. Це стажування дає можливість дізнатись про традиційну китайську медицину. Студенти-інтерни дізнаються про те, як традиційна медицина використовується разом із сучасною медициною. Таке стажування триває щонайменше два тижні. Але повноцінне медичне стажування в Китаї становить один рік. Студенти можуть вибрати медичне стажування / навчання в Китаї, своїй країні чи будь-якій іншій країні. Університети надають підтримку студентам у виборі місця стажування. Багато університетів є афілійованими з лікарнями, де студенти і проходять стажування.

Для початку клінічного стажування в КНР студент має пройти всі курси та отримати всі кредити протягом перших п'яти років, отримати прийомний лист (із чіткими датою та тривалістю) від кваліфікованої лікарні для стажування та подати заявку, а також детальний план стажування – для отримання дозволу на стажування за кордоном.

Шанхайська східна лікарня (Shanghai East Hospital) добре відома наданням послуг зі стажування із ключових дисциплін, таких як медицина катастроф (disaster medicine), терапія серцевої недостатності (heart failure therapy), кардіохірургія (cardiac surgery), серцево-судинна медицина (cardiovascular medicine), імплантація зубів та протезування (dental implantation and prosthodontics), мінімально інвазивна хірургія жовчнокам'яної хвороби (minimal invasive gallstone surgery), комплексне онкологічне лікування (comprehensive oncology treatment), лікування судин головного мозку (comprehensive oncology treatment), аноректальна хірургія та черепно-мозкові операції пухлин (anorectal surgery and cranial tumor surgery) (Shanghai East Hospital, 2020).

Програма навчання студентів-медиків в ординатурі в Шанхайській східній лікарні стала першою стандартизованою програ-

мою в Китаї. Китайські вчені Ю. Хе, В. Цянь, Л. Ши, К. Чжан, Дж. Хуан у дослідженні «Стандартизована резидентська підготовка: еквалайзер для мешканців різних лікарень в Шанхаї, Китай?» (Standardized residency training: An equalizer for residents at different hospitals in Shanghai, China?) досліджували навчання в ординатурі в кількох лікарнях. Вони доводять, що приналежність університету до програми інтернатури в лікарні асоціюється із відчутним покращенням рівня знань інтернів (He, Qian, Shi, Zhang, Huang, 2020).

Наприклад, Шанхайська східна лікарня (Shanghai East Hospital) регулярно проводить клінічні конференції та консультативне наставництво у всіх клінічних відділеннях, антимото-патологічні конференції, зустрічі з підвищення кваліфікації, презентації випадків та обговорення найновіших результатів досліджень для всіх працівників та студентів-медиків. Як навчальна лікарня Університету Тонджі (Tongji University), Східна лікарня Шанхаю бере участь у програмах клінічного викладання для студентів, аспірантів та докторантів (Shanghai East Hospital, 2020).

Дослідження «Нове програмне забезпечення для навчання спілкування лікар-пацієнт, яке допомагає стажистам досягти успіху в комунікативних навичках», китайських дослідників С. Сан, Дж. Цзоу, Л. Чжао, К. Ванг показало необхідність програмного забезпечення для спілкування лікар-пацієнт, яке допомагає стажерам розвивати навички спілкування (Sun, Zou, Zhao, Wang, 2020).

У медичних закладах КНР під час виконання програми стажування студент здійснює широкий спектр лікарняної діяльності і виконує основні клінічні роботи під наглядом як медичного персоналу, так і лікарів-резидентів. Цей період розподіляється таким чином, що студент-медик здійснює ротацію в різних відділеннях, таких як внутрішня медицина, загальна хірургія, гінекологія та акушерство, педіатрія, офтальмологія, анестезія, ортопедія, дерматологія тощо. До закінчення медичної практики студент може вибрати спеціальність для отримання значно більшого досвіду, може приділити більше часу, ніж для інших напрямів медицини.

Після завершення ротацій інтерни в Китаї складають іспити, які включають практичні, усні та письмові роботи для оцінювання рівня їх клінічних навичок протягом періоду стажування, незалежно від місця проходження стажування, тобто в Китаї чи за кордоном. Іспит є обов'язковим та платним.

Висновки

Китай продовжує рухатись уперед, удосконалюючи освіту лікарів та створюючи

лікарні світового класу. Усе це сприяє підвищенню соціального добробуту та успіхів у навчанні китайських медиків, які є конкурентоспроможними на сучасному світовому ринку праці. Стажування студентів в Китаї триває всього один рік, але за чітко визначеною програмою для інтернів. Університети Китаю співпрацюють із лікарнями та мають свої клінічні бази у клініках та госпіталах. Успішний досвід Китаю, який адаптує кращий світовий досвід проходження стажування та клінічних ротаций, є цікавим для адаптації вітчизняної системи проходження стажування. У статті зазначені лише деякі особливості підготовки фахівців у галузі медицини в Китаї та організації медичних практик інтернів. Подальшого вивчення потребують питання формування оптимальних умов для проходження стажування та клінічних ротаций у вітчизняних лікарнях та вивчення досвіду організації медичних практик у країнах Європи, США та Канади.

ЛІТЕРАТУРА

1. He Y., Qian W., Shi L., Zhang K., Huang J. Standardized residency training: An equalizer for residents at different hospitals in Shanghai, China? *The International Journal of Health Planning and Management*. 2020. Vol. 35(2). P. 592-605. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/hpm.2970>. DOI: 10.1002/hpm.2970 (дата звернення: 28.11.2020).
2. Shanghai East Hospital. Resources of the Hospital. [Official site]. 2020. URL : <https://www.shanghaieasthospital.com/shanghai-east-hospital/>

[shanghaieasthospital.com/shanghai-east-hospital/](https://www.shanghaieasthospital.com/shanghai-east-hospital/) (дата звернення: 28.11.2020).

3. Sun C., Zou J., Zhao L., Wang Q. New doctor-patient communication learning software to help interns succeed in communication skills. *BMC Medical Education*. 2020. Vol. 20(1). P. URL : https://www.researchgate.net/publication/338467992_New_doctor-patient_communication_learning_software_to_help_interns_succeed_in_communication_skills Doi: 10.1186/s12909-019-1917-z (дата звернення: 28.11.2020).

REFERENCES

1. He Y., Qian W., Shi L., Zhang K., Huang J. Standardized residency training: An equalizer for residents at different hospitals in Shanghai, China? *The International Journal of Health Planning and Management*. 2020. Vol. 35(2). P. 592-605. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/hpm.2970> Doi:10.1002/hpm.2970 [in English].
2. Shanghai East Hospital. Resources of the Hospital. [Official site]. 2020. URL: <https://www.shanghaieasthospital.com/shanghai-east-hospital/> [in English].
3. Sun C., Zou J., Zhao L., Wang Q. New doctor-patient communication learning software to help interns succeed in communication skills. *BMC Medical Education*. 2020. Vol. 20(1). P. URL: https://www.researchgate.net/publication/338467992_New_doctor-patient_communication_learning_software_to_help_interns_succeed_in_communication_skills Doi: 10.1186/s12909-019-1917-z [in English].

*Стаття надійшла до редакції 14.12.2020.
The article was received 14 December 2020.*